

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Bodimo načelni!

Naletiš na znanca, ki ga poznaš kot krščansko mislečega delavca ali nameščenca. Vsaj tako sodiš po njegovem udeleževanju v katoliški prosveti ali družini, v kateri se giblje. Ko pa vprašaš, kje je organiziran kot delavec, pove: »V marksiistični strokovni organizaciji.« Če ga povprašaš, zakaj je pri njih — in ali mu nudijo mogoče marksisti več kot pričakuje od krščanskih strokovničarjev — ne bo mogel odgovoriti pritrdilno. Navsezadnje ugotoviš, da je pri marksistih radi podpornega fonda, v katerega plačuje na teden po 8 Din. Pa ni samo to.

Pretekla leta, ko je vladal v Jugoslaviji nacionalistični režim, smo lahko videli, kako so se lovile cele skupine delavstva od ene organizacije do druge, posebno pri javnih uslužbencih. V zasebnih podjetjih je bilo isto opaziti tudi v normalnih časih. Uslužbenstvo tega ali onega obrata je prešlo že strokovne organizacije vseh smeri, pa izgleda, da nikjer ne najde miru in usidranosti.

To so nezdravi pojavi, ki povedo, da slovensko delavstvo ni načelno močno in krepko, da ni zrelo, da ni dosledno, kot bi bilo treba. Če bi bil vsak delavec načelno zaveden in dosleden do skrajnosti, bi moral vedeti, kje mu je mesto, katera strokovna organizacija zastopa njemu enaka načela in nazore. Če bi bil vsak delavec ali vsaka delavska skupina zavedna, potem ne bi bilo tega nihanja in kolebanja od enega do drugega. Delavstva ne bi mogel zamajati vsak vetrič in ne ukloniti vsak pritisk.

Pogosto je ta ali oni organiziran pri idejno nasprotni skupini le vsled terorja, ki ga izvaja ta skupina nad njim. Ta teror je v ogromni večini v škodo naše smeri, smeri krščanskega strokovnega gibanja. Posebno se dogaja to pri delavstvu, ki šele nastopa delavsko življenje, ki prihaja iz kmetije v tovarno. Takega novince in nezavedneža najlažje ukloni marksiistični teror. Ali je tega treba? Ali je mar zatajitev prepričanja pri dotiku z nasprotnikom čednost za krščanskega človeka? Ali smo res tako slabi, da se ne upamo upreti terorju drugih? Ali se ne zavedamo, da je ta tuji pritisk votel in da so ti, ki izvajajo nad nami pritisk, le navadni ljudje, ki nam prav nič ne morejo, ki nam predvsem ne morejo prav nič, če v katoliški deželi, kar je Slovenija, brez strahu izpovedujemo svoje krščansko prepričanje in se vsled tega prepričanja pridružimo krščanskemu strokovnemu gibanju. Vedimo že enkrat, da se moramo v organizaciji vedno uspešno upirati, ne le pritisku podjetnikov, temveč tudi pritisku ljudi, ki so naši sodelavci, pa mislijo drugače kot mi.

Zadnji čas je, da postanemo zavedni in načelni tudi kot delavci. Če so trenutno nezdrave razmere v tem oziru, so krive seveda tudi organizacije, ki so orale med delavstvom. Mesto, da bi bile nasproti članstvu jasne in vzgajale v njem načelno stran, so to opuščale in se raje predajale mglečnosti. Vsaki smeri je glavno in vse, da ima organiziranih čim več ljudi. Toda kaj pomaga to! V času preizkušnje neznajnejši in nevzgojeni člani odpadejo. Demagogija in licitiranje s tem, kdo je bolj delavski in kdo je bolj radikalen ter ekstremen, ima slabe in škodljive posledice. Krščanski strokovničarji, organizirani v Zvezi združenih delavcev, se tega dobro zavedamo. Zato pa tudi hočemo čim več značajnih in iskrenih krščanskih strokovničarjev, ki ne bodo to samo danes ali jutri, temveč tudi potrišnjem in vedno.

Kaj nam nudi pogodba z Italijo.

Že v zadnji številki našega lista smo poročali o sklenitvi pogodbe med našo državo in Italijo. Opozorili smo, da je pogodba predvsem gospodarskega značaja, ima pa velik pomen tudi za življenje naše narodne manjšine, ki se nahaja pod Italijo. O pogodbi ne bi ponovno pisali, če ne bi časopisje nekaterih političnih struj, ki slučajno sedaj niso na vladi — med temi listi mislimo tudi »Delavsko politiko«, pisalo o pogodbi ne samo omalovažujoče, temveč sploh v smislu, da je za našo državo škodljiva. Socijalisti pravijo, da je škodljiva predvsem radi tega, ker smo jo sklenili s — fašisti in na lastno pest, brez botrovanja socijalno-komunistične francoske vlade. Če pa položaj, ki je nastal sedaj po sklenitvi pogodbe, trezno premostimo, vidimo, da nam prinaša izredno velike gospodarske koristi. Te so bile pač v prvi vrsti merodajne, da se je naša država spustila v pogajanja z Italijo. Naša italijanska sosedja je bila od izvajanja sankcij naša največja odjemalka. Zlasti za Slovenijo je bil italijanski trg življenjskega pomena. Izvažali smo tja predvsem les in živino. Kaj je pomenila izguba tega trga za naše gospodarstvo, smo videli potem, ko so nastopile sankcije. Na tisoče

naših lesnih obratov se je ustavilo, tisoči in tisoči delavstva so izgubili kruh. Škoda, ki jo je utrpelo slovensko gospodarstvo, gre v stotine milijonov. Nova pogodba nam daje možnost, da si italijanski trg znova pridobimo, uživati bomo na tamšnjih tržiščih tiste ugodnosti, ki jih imata Avstrija in Madžarska, le da bomo tja še lažje dobavili blago, ker je naša valuta nižja, kakor v omenjenih dveh državah. Naša lesna trgovina bo zopet cvetela, gozdno delavstvo bo prišlo do kruha, kmet zopet do denarja. Druga važna pridobitev, ki jo pogodba prinaša, je izboljšanje neznosnega položaja naših rojakov, ki se nahajajo pod italijansko oblastjo. Pol milijona Slovencev ni imelo dosedaj pravice do svoje besede ne v cerkvi, ne v šoli in skoraj tudi ne več na cesti. Po novi pogodbi bo Italija primorana dati našemu jeziku več svobode. Če bo Italija določbe pogodbe izvajala, potem bo postalo življenje našega naroda zopet znosno. Ti dve pridobitvi sta že pač sami na sebi toliko vredni, da se je naša država spustila v pogajanja z Italijo. Sklenitev pogodbe je velik uspeh sedanje vlade in zunanje ministra dr. Stojadinovića.

Nov „prijatelj“ našega delavstva.

Za rdečimi sodrugami so naši delavci kar naenkrat dobili še novega »prijatelja«. To je tednik »Neodvisnost«, ki je začel izhajati v Mariboru koncem lanskega leta. Spočetka je »Neodvisnost« res skušala biti »neodvisna«, to se pravi, kritizirala je vse povprek in nad vsako stvarjo godrnjala; nenadoma pa je pred kratkim časom prejadrala v tabor slovenskih mačkovcev ter se proglasila za njihovo službeno glasilo. S tem je postala ob enem glasilo »slovenskega delavsko-kmečkega pokreta«, kakor se naši mačkovi sami sebe nazivajo, in kar naenkrat je odkrila svoje toplo srce tudi za slovenskega delavca. Zlasti v zadnji svoji številki se dobroka našim delavcem ter se jim na vso moč ponuja. Menda je imela slabe izkušnje na kmetih, kamor se je podala po svoji spreobrnitvi v velikem številu izvodov. Naši kmetje pa so kmalu spoznali srako v pavovem perju ter jo zavračajo povsod. Sedaj se je začela vsiljevati delavcem. Nekje bi se rada vsidrila, pa misli, da bo šlo to najlažje v delavskih kro-

gih. Pa se »Neodvisnost« moti, četudi prinaša sedaj članke raznih samozvanih voditeljev »delovnega« ljudstva. Z delovnim ljudstvom imajo ti voditelji samo to zvezo, da bi radi po njegovem hrbtu splezali na površje ter se v političnem življenju uveljavili. Mi delavci pa vemo, da dela »Neodvisnost« tudi v naših vrstah račun brez krčmarja. Tudi mi vemo ločiti zrno od pleva in vemo, kaj nam lahko ta listič in gospoda, ki ga izdaja, nudi in kako nam hoče pomagati. Zato pa se »Neodvisnost« presneto moti, če misli, da jo bomo sprejemali ter še povrh plačevali drago naročnino. Če nam jo že pošilja mariborska gospoda zastonj, potem še gre, bomo imeli vsaj nekaj papirja, saj izgleda časopis na zunaj kot velika plah-ta. Brali je pa prav gotovo ne bomo, četudi jo dobivamo zastonj, še manj seveda sami naročevali in plačevali. Pač pa bomo gledali, da izgine iz naših vrst list, ki se nam vsiljuje s tako prozorno tendenco, kakor to dela »Neodvisnost«.

Kako izgleda rdeča solidarnost na Španskem.

»Delavska politika« se je zopet začela z vso vneto »vojskovati« po Španskem in mariborski rdeči generalni štab vodi vojsko s samimi uspehi. Zmagal za zmago se vrsti, po pol strani in več riskirajo mariborski sodrug v svojem glasilcu, da bi podprli rdeče prijatelje v Španiji. Če to španskim rdečkarjem kaj zaleže, zaenkrat še ne vemo. Vemo pa iz poročil strogo objektivnih angleških časopisov, kako izgleda rdeča vzajemnost v sami Španiji. Tudi belgrajska Politika, ki tako rada trobi v marksiistični rog in slavi španske republikance, je prinesla slično poročilo o razmerah v rdečem taboru, kjer se gledajo kar tri stranke, kakor pes in mačka. Dočim se vršijo na madridski fronti siloviti boji ter se rdeči jedva še držijo pred napadi Francovih čet, bili bi pa že zdavnaj strti, če jim ne bi pomagale čete prostovoljcev vseh narodov, pa držijo Katalonci še vedno roke križem. V Kataloniji, ki jo naša »Delavska politika« proglašajo za sovjetsko Rusijo in Mehiko za najbolj rdečo državo na svetu, imajo armado 170.000 izbornih izvežbanih in oboroženih mož, ki pa hodi vsak dan samo na vežbe v okolico Barcelone; na bojišče pa se je podal v Madrid samo en bataljon, pa še ta se je tam tako obnašal, da so ga poveljniki Madrida nemudoma poslali zopet nazaj v Katalonijo. Valencijska vlada pošilja v Barcelono eno prošnjo za drugo in zahteva vojni material ter vojaško pomoč. Katalonci pa vsako prošnjo vržejo v koš ter še niso poslali na fronto niti ene patrone. Nasprotno, zadržali so ves vojni material, ki

so ga poslali španskim rdečkarjem na pomoč Sovjeti, pa so ga izkrcali v Barceloni, ker še niso poznali položaja. Ta material obstoja iz več sto tankov in letal in na stotine baterij topništva in ogromnih količin municije. Sedaj Rusi ne dirirajo svojih ladij nič več v Barcelono, ker vedo, da bi Katalonci ničesar ne poslali na fronto. Dočim se vršijo na fronti od Malage do Madrida noč in dan srditi boji, pa vlada na 170 km dolgi meji, kjer se dotikata od generala Franca zasedeno ozemlje in Katalonija najlepši mir in niti en strel iz puške ne pade. Zastonj prosi Valencija Barcelono, naj napravi ofenzivo na severu, ki bi na mah spremenila položaj na vseh bojiščih ter spravila Franca v velikansko stisko. Barcelona ima za vse to gluha ušesa. Vzrok vsega tega pa je, da so se polastili v Kataloniji vse oblasti anarhisti, ki smatrajo socijaliste in komuniste za hujše sovražnike, kakor pristaše generala Franca. Anarhisti sedaj čakajo, da bo Franco strl in pozabal španske rdečkarje, potem pa se bodo sami začeli s Francem pogajati. Kot pogoj za medsebojen mir bodo zahtevali avtonomijo Katalonije, katero hočejo sami upravljati. Ker imajo dobro številno armado, ki je silajno oborožena z zadržanim ruskim orožjem, jim bo Franco vsaj začasno gotovo ugodil. Tako izgleda na samem Španskem rdeča skupnost. Zastonj zbirajo sodrug po celem svetu milijonske podpore za špansko vojno, če pa se španski sodrug še sedaj v očigled največje nevarnosti ne morejo med seboj pobotati.

Naš Okrožni urad v letu 1936.

Ravnateljstvo OUZD v Ljubljani je izdalo računski zaključek za leto 1936., v katerem pa je podano samo poslovanje bolniškega zavarovanja, ki izkazuje Din 298.021 prebitka. Za poslovanje nezgodnega zavarovanja sestavlja računске zaključke Osrednji urad v Zagrebu.

Bolniško in nezgodno zavarovanje sta me dseboj ozko povezani. Bolniško zavarovanje opravlja del poslovanja nezgodnega zavarovanja v prenesenem delokrogu. Za te posle prispeva nezgodno zavarovanje po statutu ustreznih del k upravnim stroškom bolniškega zavarovanja. Višino povračila določi Osrednji urad kasneje, ko je sestavil računске zaključke obeh vrst zavarovanja na območju cele države. Istočasno določi Osrednji urad tudi delež, ki odpade na posamezne okrožne urade za pokritje primanjkljajev pasivnih okrožnih uradov. Zbog tega se prvotni poslovni prebitki OUZD zmanjša, ker mora ljubljanski OUZD prispevati za kritje pasiv drugih okrožnih uradov. Centralizacija samo velja in velja.

Leto 1936 je bilo, kar tiče števila zavarovancev, ugodno. Povprečje zavarovancev je znašalo v letu 1936 85.917, v letu 1935 79.263, torej lani za 6.654 več. Tudi povprečna dnevna zavarovana mezda je v letu 1936 narasla od Din 22.39 na Din 22.57. Zaradi tega so bili dohodki za Din 3.8 milijona višji kakor v letu 1935. Na dohodeke so neugodno vplivala številna mezdna gibanja, ker stavekajoči za čas ustavitve dela niso bili prijavljeni, mnogi pa so neposredno po začetku stavke stopili v stalež bolnih.

V zdravstvenem oziru je bilo leto 1936 neugodno. Odstotek bolnikov je znašal skozi celo leto 2.92% (lani 2.79%). Zaradi visokega staleža bolnikov so bili vsi višji dohodki v celoti izčrpani. Ne samo, da so dosegle izplačane dajatve, zlasti hranarina in druge neobičajno višino, temveč je urad zbog visokega staleža bolnikov izgubil precej tudi na prispevkih, ker se za čas bolezni prispevki ne predpisujejo.

V letu 1936 je ljubljanski OUZD izplačeval višje podpore iz naslova bolniškega zavarovanja v obliki podaljšanja podporne dobe nad 26 tednov do 52 tednov. Višje podpore v znesku Din 1.062.000 je OUZD do 12. decembra 1936 izplačeval iz rednih tekočih dohodkov. V dobi od 13. oktobra 1936 do konca leta 1936 pa je urad višje podpore in dajatve v znesku Din 252.000 izplačeval iz tzv. likvidacijske imovine. Za primer, če bi se podpore nad 26 tednov izplačevale celo leto iz rednih sredstev, bi znašal poslovni prebitki samo 45.000 Din.

Gospodarsko ravnanje bolniškega zavarovanja pri tako malenkostnem prebitku ni dovolj zavarovano. S tem je najbolj ogroženo izplačevanje podaljšanih podpor nad 26 tednov.

Neznaten prebitek v letu 1936 dokazuje, da bolniško zavarovanje le za silo vzdržuje gospodarsko ravnotežje. Prispevki se vplačujejo z velikimi zamudami, posledica tega so visoki zaostanki neplačanih prispevkov. Zaradi tega primanjkuje OUZD sredstev za obratovanje. Iz te slike si pomaga urad s tem, da zadržuje in uporablja denar nezgodnega zavarovanja. Dolg iz tega naslova pri SUZORU znaša že nad 11 milij. Din. Z obrestovanjem teh obveznosti je gospodarstvo urada silno obremenjeno.

Višina prispevka za primer bolezni je dosegla najvišjo v zakonu določeno stopnjo 7%. Toda tudi ta prispevek ne zadostuje vsem potrebam in zahtevam današnjih izrednih razmer. Pri tako neznatnih prebitkih kakor jih je urad dosegel v zadnjih letih, ni mogoče dopolnjevati rezervnih skladov, ki naj služijo za izplačevanje višjih podpor (nad 26 tednov).

OPOZORILO!

Sporočamo, da Meško Hinko, Maribor, ni naš zastopnik; zato nima pravice sprejemati novih ponudb, niti kasirati na naš račun.

KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

KARITAS, Maribor, Orožnova ulica 8.

Delavske žrtve snežnega plaza v Karavankah.

Na pobočju Storžiča v Karavankah pri Trziču se je zgodila na velikonočni ponedeljek opoldne huda nesreča. Podružnica SPD je napravila omenjeni dan na pobočjih Storžiča smučarske tekme, na katerih so sodelovali po večini delavci. Skupina udeležencev iz Trziča se je podala na pot, da bi dosegla pravočasno 1700 m visoko ležeče mesto starta. Ko so bili smučarji 100 m pod startom in so korakali eden za drugim preko Škarjeve peči, jih je nenkrat zajel sneženi plaz. Silovitost plaza je bila tako močna, da je srednji del kolone, 9 mladih mož, potegnili seboj v prepad in jih je podslal sneg več metrov visoko. Sportnike, ki so korakali pred in za srednjo skupino, je poglalo na stran, so se sicer rešili, vendar pa so bili lažje in težje ranjeni.

Takoj po nesreči se je podala rešilna ekspedicija iz Trziča z dvema zdravnikoma na delo. Zdravnika sta nudila ranjenecem prvo pomoč in so jih nato odnesli v dolino. Rešilna odprava se je lotila izklopavanja podsutih devet žrtev. Do večera so izgrebli dva mrtva in sicer risarja čevlarske tvrdke »Peko« Mihaela Ovsenek in tekstilnega delavca Rudolfa Plajbes. Radi teme in neprestanih plazov so morali rešilna dela prekiniti do torka jutraj.

Ostali sedmi podsmrti so: 30 letni tekstilni delavec Vinko Šarabon, 28 letni tvorniški delavec Slavko Kostanjevec, tekstilni delavec Viljem Plajbes, brat že koj po nesreči izkopanega in mrtvega Rudolfa Plajbes, tekstilni delavec Jožef Mladič, kovaški pomočnik Kristan Cegnar, meščanskošolski učenec Albert Ahačič in delavec Vincenc Lombar iz od Trziča sosedne vasi.

Politične vesti.

Visoko odlikovanje kneza-namestnika. Povodom podpisa jugoslovansko-italijanskega dogovora sta izmenjala italijanski kralj in naš knez-namestnik brzojavne pozdrave. Pri tej priložnosti je italijanski kralj podelil knezu-namestniku Pavlu najvišji italijanski red sv. Anuncijate.

Zasedanje Male zveze se je pričelo v Belgradu 1. aprila. Na konferenco sta prispela zunanja ministra zavezniških držav, čehoslovaški dr. Krofta in romunski Antonescu. Na postaji jima je bil prirejen lep sprejem, takoj nato pa so se pričela zasedanja, ki so se končala v soboto. Pretresajo se na konferencah vsa zunanje-politična vprašanja, ki zanimajo vse tri države.

Čehoslovajski predsednik dr. Beneš pride v Belgrad. V Belgradu se že vršijo velike priprave za sprejem predsednika čehoslovaške republike dr. Beneša, ki se odpelje v nedeljo s posebnim vlakom iz Prage ter dospe v ponedeljek ob 10. uri dopoldne v našo prestolico. Dr. Beneš bo ostal v naši državi do srede, nakar se zopet povrne v domovino. Njemu na čast se bodo vršile v Belgradu velike slavnosti, med drugimi tudi velika revija vojaških čet.

Združena opozicija razpada. Združeno opozicijo — dr. Mačka, Davidoviča, oba Jovanoviča in Aco Stanojeviča je združila skupaj želja, da bi se tako združeni dokopali do vlade, šele potem bi začeli med seboj razpravljati, kako se bodo vnaprej združevali. Edini, ki je resno mislil, je bil še menda Maček, pa je doživel grenko razočaranje. V srbskem delu združene opozicije se že dolgo pojavljajo nasprotstva, pa je Davidovič napravil še korak dalje in skuša spraviti v okrilje svoje skupine srbske pristaje Samostojne demokratske stranke, ki so bili dosedaj skupno s svojimi prečanskimi tovariši podrejeni naravnost dr. Mačku.

Za Jugoslavijo še sporazum z Grčijo in Turčijo. Sličen sporazum, kakor ga je sklenila z Jugoslavijo, namerava Italija skleniti sedaj še z Grčijo in Turčijo. Italijanski zunanji minister grof Ciano bo v kratkem odpotoval v obe državi k podpisu pogodbe.

Jugoslavija in Bolgarija skleneta carinsko unijo. Že nekaj časa se razmotriva med bolgarsko in med našo državo vprašanje carinske unije. Obe državi bi odpravili medsebojno carinsko mejo ter bi se iz ene v drugo lahko svobodno uvažalo in izvažalo. Obenem bi se obe državi domenili, kako bosta s svojimi proizvodi na inozemskih tržiščih skupno nastopali, da si medsebojno ne konkurirata. Tak sporazum bi bil velikega gospodarskega pomena za obe državi. Na merodajnih mestih mislijo, da je povsem izvedljiv.

Občinske volitve v Bolgariji so se zaključile v nedeljo z volitvami v sofijskem okrožju. Tudi v tem okrožju je odnesla vlada zmago. Volilna udeležba je znašala v državi povprečno 58%. Volitve so potekle v miru in redu kljub hudi propagandi za abstinenco.

Čehi in Avstrijci. Tik pred velikonočnimi prazniki se je nenadoma pojavil na Dunaju čehoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža ter je imel več sestankov z vodilnimi avstrijskimi državniki. Temu obisku pripisujejo poseben pomen. Čehoslovaška in Avstrija stremita za tesnejšim sodelovanjem, ki naj bi ne bilo samo gospodarskega, ampak tudi političnega značaja.

Verski boj v Nemčiji. Zaradi spora med Berlinom in Vatikanom so sklicali nemški škofje posebno konferenco v Fuldo. V poučenih krogih govorijo, da se nemški škofje ne bodo udali pod pritiskom vlade ter bodo stali neizprosno na stališču, da se določbe konkordata morajo izvajati. Gled pred vsem tukaj za vpraša-

nje katoliških šol, ki jih je nemška vlada razpustila.

Položaj židov v Nemčiji. Lani se je iz Nemčije izselilo zopet 24.000 židov. Izseljevanje se letos še v večji meri nadaljuje. Neurejen pa je v Nemčiji tudi položaj takozvanih »polžidov«, to je kristjanov, katerih ded ali praded je bil židovskega rodu. Takih polžidov je v Nemčiji okoli 300.000. Zakon jim ne dovoljuje niti ženitve, dokler njihov položaj ne bo urejen. Dosedaj je država dovolila ženitev samo enemu edinemu polžidu, ki je zdravniško dokazal, da ne more imeti potomcev. Ko so ponovno sedaj zahtevali dovolitev, da se lahko poročijo, so dobili odgovor, da jim tega država ne bo nikoli priznala.

4 milijarde frankov škode so prinesla francoskemu narodnemu gospodarstvu lansko leto takozvana socialna gibanja: stavke, zasedbe tovarn, odpoved naročil iz inozemstva. Vse te škode so krivi komunisti, ki so ta gibanja vodili. Za delavstvo niso izvajali nobenih pravic in koristi, pač pa so s stankami zdrobili socialistično organizacijo v delavskih strokovnih društvih ter jim vsilili svoje komunistično vodstvo.

Razdor v Blumovi stranki. Poboji v pariškem predmestju Clichyju so razdelili francosko politično javnost na dva tabora, povzročili pa so razkol tudi v sami Blumovi socialistični stranki. Zaradi silovite gonje komunistov je bila vlada prisiljena, da prepove nekatere komunistične liste, nekatere pa je večkrat zaplenila. To je dvignilo nov hrup pri komunistih, ki so spretno zanesli spor tudi v samo Blumovo stranko, ker so pridobili levo krilo socialistov za sebe. Socialistična skupina »Mlada garda«, ki je zelo močna in čisto usmerjena, je začela sedaj Bluma javno napadati še huje, kakor ga napadajo sami komunisti. Zaradi vedno večjega razdora je morala socialistična stranka sklicati izredno zasedanje izvršilnega odbora, ki se bo vršilo 18. aprila. Blum, ki mu že itak v vladi ni z rožicami postlano, se mora sedaj boriti z nevarnimi nasprotniki v lastnih vrstah.

Šele zdaj se je pričela mednarodna kontrola. Pol leta so se dogovarjale vesele glade načina izvajanja mednarodne kontrole ob španskih mejah, da se prepreči dotok prostovoljcev in orožja iz inozemstva. Šele sedaj, ko sta obe vojskojoči se stranki na španskem zadovoljivo preskrbljeni z vsem potrebnim ter imata v svojih vrstah dovolj inozemskega vojaštva, je prišlo med vevsilami do sporazuma in »kontrola« se je pričela. Francija je zaprla najprej mejo na suhem, ob enem pa je pričelo francosko brodogradništvo nadzorstvo španske obale v dolžini 1400 km. Ta sektor nadzoruje 40 francoskih vojnih ladij. Tudi angleško brodogradništvo, ki je določeno za nadzorstvo, je odplulo iz Gibraltarja ter pričelo s kontrolo.

Novega zunanjega ministra dobi sovjetska Rusija. Litvinova nameravajo odstaviti ter so mu imenovali dosedanjega poslanika v Parizu Potemkina začasno samo za pomočnika, pa z namenom, da pozneje prevzame samo vodstvo zunanjega ministrstva. Sedanji ruski zunanji minister Litvinov je žid ter se je poprej pisal Finkenstain.

Razpust japonske zbornice. Na predlog ministrskega predsednika Hajašija je cesar podpisal ukaz o razpustu japonske zbornice. Razpust parlamenta sta zahtevali vojska in mornarica.

Roosevelt zmaga. Žilava borba, ki jo vodi Roosevelt proti vrhovnemu državnemu sodišču, ki mu je dosedaj razveljavljalo njegove socialne zakone ter mu tako oviralo delo za preporočitev Amerike, je začela roditi uspehe. Stari sodniki, ki se de v tem državnem sodišču, so se ustra-

šili najnovejšega Rooseveltovega zakonskega predloga, katerega je predložil poslanski zbornici, da bo lahko poslal v pokoj vse člane tega sodišča, ki so dopolnili 70 let. Vrhovno sodišče mu je sedaj odobrilo celo vrsto zakonov, med njimi tudi zakon o socialnem zavarovanju, o minimalnih plačah za ženske, o prepovedi otroškega dela v tovarnah.

Velike stavke v Združenih državah v avtomobilski industriji še vedno trajajo. Pri Chryslerju, kjer stavka okrog 50.000 delavcev, pogajanja ugodno potekajo ter bo prišlo do sklenitve kolektivne pogodbe. Ostale avtomobilske tovarne pa se v pogajanja še niso spustile. Sedaj je prijel inicijativo sam predsednik Roosevelt, ki hoče ta spor čimprej odpraviti.

Vestnik ZZD.

Kovinarji.

Jesenice. Kakšna je nova pogodba? Vsak delavec jo je prejel. Že med mezdinim gibanjem je lahko vsak videl, da gre za popolnoma nov sistem. Jedro te pogodbe je v tem, da se je vse delavstvo porazdelilo v osem skupin in da ne vsebuje akordnih postavk, kakor so jih vse prejšnje pogodbe. Osnovna mezda je za vse delavstvo enaka. Razliko v zaslužku napravi šele skupinska doklada. Akordni zaslužek pa je po pogodbi zajamčen s 15 odstotki nad skupinsko mezdo. Pogodba tudi uavaja pridnostne premije, kar pa je bilo tudi že prej. Večina režijskih delavcev je to premijo prej dobivala, eni več, drugi manj — po presoji obratovodstva — tako bo tudi sedaj. Premija se daje po največ 15% na skupinsko mezdo. Z novo pogodbo je ukinjena stanovanjska doklada. Tovarna si tega denarja ni prilastila, nego je predlagala, da se uvede lokalni pokojninski fond, kot nekaj priboljšek jeseniškim upokojenim delavcem. Sporazuma pa v tem še ni. Za ta čas, dokler se ne stori sporazum, za kaj se bo ta znesek uporabil, pa se bo nalogal pri Bratovski skladnici. Nova stvar v pogodbi pa so delavski dopusti. Povprečno pride na vsakega delavca 4 dni v letu. Kako je s temi dopusti, bomo še poročali, kakor tudi o poteku pogajanj in o vseh važnejših točkah pogodb. Pogodba je stopila v polno veljavo 15. februarja z vsemi dobrimi in zlemi posledicami. Izvajanje pogodbe bo pa pokazalo še marsikatero nejasnost, ki jo bo treba z obojestransko dobro voljo odpraviti v interesu mirnega sožitja in ustvarjanja obeh pogodbenikov.

Stavbinski delavci.

Pogajanja za kolektivno pogodbo. Ker dosedanja pogajanja niso privedla do nikakih pravih rezultatov, se je ta teden — od 30. 3. do 3. 4. — sestala pri zadnjih pogajanjih določena paritetna komisija. Komisija zaseda dnevno in mora svoje delo končati do ponedeljka 5. aprila, ker se bodo takrat vršila zaključna pogajanja, če bo v paritetni komisiji prišlo do pozitivnih sklepov. O stvari bomo obširneje spregovorili v prihodnji številki »Delavske fronte«.

Medvode. Malo kasni smo, pa nič ne de, saj se polagoma tudi daleč pride. Ko smo ustanovili organizacijo, nas je bilo komaj pet članov, danes pa naša podružnica že šteje do 50 članov. Delo in vztrajnost vse naredi! Pred kratkim smo imeli občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število članov. Izbrali smo si tudi delovni odbor in sicer: predsednik Krmel Franc, podpredsednik Rihar Franc, tajnik Peterl Ivan mlajši, blagajnik Verbič Ludvik, odborniki: Beraldi Alojz in Ferber Franc, za preglednike računov Košenina Jože in Peterl Jože mlajši. Izvoljeni odbor nam jamči, da bo organizacija šla po svoji začetni poti, to je za dobrobit svojih članov na temelju krščansko-socialnih načel.

Jesenice. Sezona je pred nami. Gibanje stavbinskega delavstva bo postalo dokaj živahnješe. Ni se nam treba več bati hudega mraza. Mnogi brezposelni delavci že težko čakajo, da se bo pričelo delo v polni meri. Kljub temu, da je pri tvrdki zaposlenih 700 delavcev, jih je še mnogo, ki nestrpno pričakujejo zaposlitev. Tudi takih je precej, ki so že delali, pa imajo dopust. Ti vsak dan hodijo v pisarno v Krekov dom spraševati in prositi za delo. — Navajam vam primer, ki je zelo pretresljiv. Neki delavec je dobil pri tvrdki zaposlitev. Ko je začel delati, ni imel ne denarja, ne hrane, ne stanovanja. Moral si je pač pomagati, kakor je vedel in znal. Izprosil si je v Ljudski kuhinji brezplačno hrano. Ker v pol ure — opoldne namreč delajo do 12 in začnejo že ob pol enih zopet delati — ni mogel opraviti, mu je palir, pri katerem je delal, zagrozil, da ga bo odpustil. Naša organizacija je pisмено prosila dotičnega palirja, da da dotičnemu delavcu dopust do ene ure. Delavec je

obljubil, da bo pozneje delal od pol ene, ker bo dobil prvo plačo in si bo potem lahko poiskal stanovanje in plačal hrano. Drugi dan je bil dež in ker se navadno v hudem dežju ne more delati, dotični delavec ni šel v službo. Delat ni šel zato, ker je bil ves premočen že na potu v delo, posušiti pa se ni imel kje. Ko je prišel naslednji dan, mu je palir rekel, da ga ne rabi in da naj gre kar domov. Delavec ga je lepo prosil, da naj ga ne odpusti, ker se ne ve kam obrniti, da je lačen, raztrgan. Palir se je pa zadr na njem, da ga to nič ne briga, ali je on lačen ali strgan, pač pa da naj se pobere. Iz obzirnosti to pot imena palirja ne objavimo, toda povemo, da smo toliko obzirni zadnjikrat. Delavec je nato prišel v pisarno v Krekov dom, kjer je v joku potožil svoje gorje. Na kolenih je prosil predsednika, naj mu pomaga, da bo dobil delo nazaj, saj on ni nič zakrivil. Predsednik je šel takoj z delavcem v pisarno, tam je vprašal, kako je bilo, pojasnil delavčev položaj in prosil, da ga sprejmejo nazaj. Pooblaščen delovodja je dejal, da on tu ne more prav nič pomagati. Končno se je delavca naslednji dan usmilil neki nadpalir in napravil listič, naj ga sprejmejo zopet v delo. Danes je ta delavec srečen, ker ima zaposlitev. — Ali naj vse to mirno prenesemo? To ne sočutje med delavci in nekaterimi od podjetja? Če vidimo pred seboj klečati reveža, ki bi rad delal, pa ne more dobiti zaposlitve, ali moremo biti brezčutni? Zato apeliramo na podjetje, kakor na njegove višje uslužbence, naj imajo več socialnega čuta, kakor so ga imeli do danes. Saj so delavci prav tako po božji podobi ustvarjeni ljudje, ki dostikrat več občutijo, kakor pa oni, ki imajo več sreče in so prišli do boljšega kruha.

Jesenice. Prosvetni večer Strokovne organizacije delavcev, ki se je vršil dne 25. marca v dvorani Krekovnega prosvetnega doma, je uspel zadovoljivo v moralnem oziru, ne pa tudi v gmotnem. Bilo je sicer lepo število obiskovalcev, vendar ne toliko kot bi bilo pričakovati z ozirom na to, da so sodelovali pri njem skoro sami stavbinski delavci, člani naše organizacije. Razumeti moramo, da za delavca, ki ves dan vihti kramp in lopato, ni lahko se še zvečer učiti in truditi. Zato jim gre vse priznanje za njihov trud in upamo, da bo v drugič tudi od strani občinstva več obiska. Za uvod je imel duhovni svetnik in župnik g. Kastelic govor o potrebi dobre organizacije katoliškega delavstva in delovanja za gmotni in moralni napredek istega. Gdč. Stana Torkarjeva je prednašala deklamacijo, pevski zbor, sestavljen iz naših članov-stavbincev, je dobro zapel nekaj pesmi, nato pa je bila dobro podana igrice »Vse naše«, ki so jo predvajali tudi naši člani. Naš večer je posetil tudi banski šolski inšpektor g. Štrukelj.

Lesni delavci.

Dražgoše v Selški dolini. S prihodom pomladi smo se tudi delavci v naši dolini prebudili iz mrtvila. Kmalu bomo prišli za sekire in žage. Delovne razmere niso rožnate. Lesnih in gozdnih delavcev nas je okrog 200. Čutimo potrebo po dobri strokovni organizaciji, ki bo ščitila naše interese in nam skušala zboljšati naš položaj. Imeli smo sestanek in sklenili ustanovitev podružnice Zveze združenih delavcev. K podružnici je pristopilo takoj nekaj članov. V kratkem bomo imeli večji sestanek, na kar že danes opozarjamo. Vse informacije in pristopne izjave se dobijo pri tovarišu Vinku Frakelj, Dražgoše. Tovariši, v združitvi je moč. Bog živi!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Tudi mi smo se odločili za »zeleno« ZZD strokovno organizacijo. Priglasilo se je že veliko članov. V nedeljo dne 4. aprila se bomo v širšem krogu porazgovorili, kaj smo in kaj hočemo. Sestanek se bo vršil ob 9. uri dopoldne v Prosvetnem domu. Prepotrebni smo organizacije in sicer prave in poštene. Zato smo se tudi odločili za ZZD, ker le-ta nam daje polno jamstvo za pošteno in nesebično delo. V nedeljo na svidenje! Bog živi!

Usnjarski delavci.

Ljubljana. Tovarna obratuje s polno paro, Bog daj, da bo vedno tako! Naravno, da gremo tudi mi s svojo organizacijo korajžno naprej. Sedaj pripravljamo večje zborovanje, ki bo podlaga nadaljnjemu našemu strokovnemu delu. V tovarni imamo nekaj ranljivih točk, katere pa upamo izlečiti, ker smo prepričani, da bodo gospodje upravnega sveta in vodstva tovarne za to dovzetni.

Fotografi.

Ljubljana. Vse članstvo vabimo na sestanek za posnemanje portretov, ki se bo vršil v sredo dne 7. aprila ob 8. uri zvečer v ateljeju Foto-Berthold, Tavčarjeva ulica.

Tobačni delavci.

Ljubljana. Pretekli teden, v torek dne 23. marca se je vršil shod tobačnega de-

lavstva v prostorih I. delavskega konsumnega društva na Kongresnem trgu. Shod je sklicala podruž. tobačnega delavstva ZSD. Udeležba je bila zelo lepa. Shod je otvoril predsednik podružnice tovariš Hvale. Po otvoritvenih besedah je poudrobno pojasnil pot in delo delegacije tobačnega delavstva ZSD, ki se je pred nedavnim mudila v Belgradu. Predvsem je podčrtal naklonjenost slovenskih ministrov, katere je bila deležna delegacija. V splošnem pa je izpadlo vse tako, da je dano polno upanje na uspeh, predvsem glede pravilnika, ki bo po zatrdilu upravnika monopola v kratkem izdan. Istotako se je doseglo soglasje skoro v vseh točkah, razen v vprašanju gotove skupine vpokojencev, ki so bili vpokojeni pred uveljavljenjem sedanega pokojninskega pravilnika. Navzoči so pazno sledili njegovim izvajanjem, ki so bila nadvse zanimiva. Ko je končal, je dal besedo zastopniku ZSD tov. Cvilkju, ki je v daljšem govoru obrazložil delo odbora in organizacije okrog raznih vprašanj tobačnega delavstva. Ostro in energično pa je zavrnil razne intrigante, rušilce in razširjevalce raznih natolcevanj in neresničnih vesti. Predsednik je za tem lepo uspeli shod zaključil. Udeleženci so se zadovoljni razšli.

Velenje. Na velikonočni ponedeljek se je vršil sestanek ZSD v Društvenem domu. Določile so se važne smernice za bodoče delo pri organizaciji in se je sklenilo, da se pozove vsi člani, da se držijo sledečega reda: 1. Vsi člani naj plačajo svoje mesečne prispevke za tri mesece

skupaj. 2. Vsak član naj bo naročen na delavsko glasilo »Delavska fronta«. List je za člane pod skupnim zavetkom tako poceni, da ni vredno govoriti, da je predrag, 2 Din mesečno, četrtletno 6 Din. Ravno tako mala je članarina 3 Din za organizacijo mesečno. Nobena druga strokovna organizacija nima tako skromno nizkih prispevkov. Delavci, mi smo organizacija, da se podpiramo med seboj. Razumljivo je, da niti ena intervencija se ne more poslati na kako merodajno mesto, ako ni plačana poštnina. Eden sam ali dva do trije člani pa niso dolžni vse iz lastnega žepa v prid drugim kriti vse stroške, ker potem ni delo skupne organizacije, ampak delo posameznih oseb. 3. Sklenilo se je, da se daje vsem članom na znanje, da se upelje podučno predavanje vsako drugo nedeljo v mesecu takoj zjutraj po prvem sv. opravilu v mali društveni sobi, v slučaju velike udeležbe pa se vrši predavanje v veliki dvorani Društvenega doma. Vsako predavanje bo poučne tvarine, kar mora vsak delavec vedeti o raznih zakonih, o delavskem zavarovanju, o delavski skupni samozavesti, o zadržnem delu Rudarske Zadrge, delo in pomen organizacije, o delavskih plačah, o meznih pogodbah, nastanek premoga, gospodarstvo rudnikov in ostalih industrijah. Delavsko gibanje v inozemskih revirjih in v tujih državah itd. Organizacija naj nam bo šola, naj bo močna edinstvo in sloga in ne živeti v razkolu in sovražstvu eden do drugega, kot to delajo naši nasprotniki. Rudarji, zavedajte se, da le v slogi je moč! Vsak človek je potreben izobrazbe in pouka, da si ve v silo pomagati. Prihajajte redno na predavanja vsako drugo nedeljo v mesecu po ranem sv. opravilu v Društveni dom. Vsak član naj vedno pripelje na vsako predavanje vsaj po enega ali dva nova člana, ker pouk je brezplačen ter traja po eno uro. Prvo predavanje se začne v nedeljo 11. IV. za rudarje, pozneje pa tudi za drugo delavstvo. Morebitne spremembe programa bomo vedno pravočasno objavili v listu ali pa na dnevih podučnih predavanjih. Zavedaj se, delavec, da le v izobrazbi boš tudi dobil moč za svoje trudopolno delo!

rešila ekspedicija SPD, kateri se je pridružilo nekaj kmetov iz Logarjeve doline, v Frišaufov dom in popoldne v torek so zadeli na truplo smrtno ponesrečene, ki je ležala 6 m globoko v snegu. Gospa je imela na nogah smučke in v vsaki roki je krčevito držala smučarsko palico. Truplo so reševalci prenesli v Solčavo, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

V zadnjem trenutku ušel plazu. Mariborski smučarji so se mudili za velikonočne praznike na Peci v Uletovi koči. Na povratu je presenetil skupino, katero je vodil znani športnik in stavebeni tehnik Evald Koren, snežni plaz pod izvirkom pri Uletovi koči. Plaz je potegnil Korena 50 m globoko, vendar je obdržal toliko duha-prisotnosti, da se je oprjel samotno stoječega bora in se je rešil na ta način.

V Bohinju zasuti in rešeni. Dne 31. marca se je vračalo od Sedmerih jezer šest turistov in med temi dva vodnika. Med potjo jih je zajel plaz. Eden se je hitro odkopal in pomagal tudi drugim izpod snežne plasti. Rešilo se je vseh 6 in so nepoškodovani.

Eksplozija v drvo skrite patrone. Rudolf Tašner, 21 letni mizarjski pomočnik od Sv. Trojice v Slov. goricah, je kuril v peči. Naenkrat je počilo in krogla je zadela Tašnerja v levo nogo. Kakor so ugotovili, je nekdo iz maščevanja porinil v poleno patrono, ki se je v ognju razletela. Ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

Obup nad življenjem. V Grezovčaku pri Ljutomeru so našli obojenega 55letnega viničarja Ivana Halec, ki je bil uslužben na viničarji M. Šumaka.

Obesil se je v Prosenjakovcih v Prekmurju 52 letni posestnik Janez Molnar.

Uboj iz ljubosumnosti. V vasi Miklavci pri Podturnu v Medžimurju so v krčmi plesali na velikonočni ponedeljek. Martin Kukec je pozval ženo Andreja Zadravca na ples, a ni bil uslišan. Zavrtnitev je 25letnega vročkrvneža tako razljutila, da je smrtno zabol Andreja Zadravca. Po tem krvavem dejanju je prišlo v krčmi do občega pretepa, ki je zahteval 10 ranjenih in v zmešnjavi je še pobegnil ubijalec Kukec.

Mrtev z zvejo rano. Med Slov. Bistrico in Kovačjo vasio so našli mrtvega z zvejo rano na čelu Franca Ramšaka, poljskega delavca, ki se je vračal vinjen z dela v vinogradu.

Huda poškodba pri padcu. Slavko Tišler, 29 letni kovaški pomočnik iz Vitanja pri Celju je padel v 4 m globok jarek in si je nalomil hrbtnico ter si poškodoval obe nogi. Hudo poškodovanega so spravili v celjsko bolnico.

Možganska kap je zadela med kopanjem v vinogradu Jožefa Kok, posestnika v Podvrhu pri Braslovčah. Kok je drugi dan podlegel kapli.

Najstarejša Ljubljanka umrla. Zadnjega marca je preminula v Ljubljani v zavetišču sv. Jožefa 96letna gospa Terezija Rant. Rajna je bila mati že rajnega slovenskega župnika v Kairi in poznejšega vojnega superiorja g. Hub. Ranta.

Madjar okraden pri nas. Madjarskemu potniku, ki se je peljal preko našega ozemlja v Italijo, je sunil med vožnjo neznan žepar 1000 penig (10.000 Din). Okradeni je prijavil tatvino naši oblasti.

Hitro prijet kurji tat. V vasi Rdeči Kal na Dolenskem je bilo ukradenih posestniku Jožefu Štravsu 20 kokoši. Orožniki iz št. Vida pri Stični so sporočili ljubljanski policiji, naj pazi na potnike dolenskega vlaka. Policija je aretirala iz dolenskega izstoplega mesarja, ki je še imel 17 komadov kur, tri je pa nekeje zgubil. Prijeti se je izgovarjal, da mu je ponudil kurje blago v nakup neki kmečki fant.

Na 10 let obsojen nečloveški oče. Pred sodiščem v Celju je dal odgovor Ignacij Zakrajšek, 26 letni posestnik iz Podvrha pri Sevnici, ker je 7. februarja v spanju zadavil v odsotnosti žene in matere svojega trimesečnega sinčka. Zakrajšek je bil obsojen na 10 letno ječo.

Rešetarjeva. V »Slov. gospodarju« čitamo sledečo kratko notico: Naprej! Advokati in kurati so že einrukali v ljudsko fronto! Fantje, kar naprej, kaj se skrivate za kiko JSZ?

Rodovnik. Najpreje ni bilo nič, potem je bila Ljudska pravica, potem je bila

Stara pravda, potem je bila Slovenska zemlja in potem je bila Neodvisnost. Vsem je pa isti oče — skrajni marksizem.

Kurati ljudske fronte. V Neodvisnosti čitamo, da so sledeči trije kurati ljudske fronte: kaplan Šmon, kaplan Lampret in župni upravitelj dr. Povše. Če mislijo, da bomo šonali ljudsko fronto zaradi teh kuratov in zaradi nekaj advokatov, se zelo motijo! Delavci smo veseli, da smo se jih znebili! V Ljudsko fronto so spadali od vsega početka, samo nihče nam ni hotel verjeti, dokler niso sami povedali.

Hvaležni naročniki. V Neodvisnosti čitamo, da so naročniki ustavljene Ljudske pravice in naročniki ustavljene Stare pravde zelo hvaležni, da dobivajo sedaj Neodvisnost, ker je s tem vprašanje njihove predplačane naročnine urejeno. Hm!

Bogat proletarec. Te dni smo izvedeli, da je v nekem slovenskem mestu proletarec, ki je plačal za svojo ljubico takoj 50.000 Din. Mi žal ne moremo niti 10 Din nagrade razpisati za tistega, ki bi uganil, kdo je to.

Eni in drugi. »Delavska pravica« je zapisala v velikonočni številki: »Zato je pri nas samo takrat vse narobe, kadar so »Slovenčevi« somišljeniki v opoziciji...« Vsekakor zanimiva je izjava o »Slovenčevih« somišljenikih. Saj krščanski socialisti tako radi poudarjajo, da se prištevajo k slovenski katoliški skupnosti in da nočejo iz nje. »Slovenec« velja zaenkrat še vsem, ki se prištevajo k katoliški skupnosti, za skupen in glavni list. Če pišejo krščanski socialisti o »Slovenčevih« somišljenikih, se to pravi, da oni med nje ne spadajo, da ne spadajo torej v vrste katoliške skupnosti. Odkritost je vsekakor zelo na mestu. Bodo vsaj vedeli ljudje, s kom imajo opravka, kadar bodo prejeli vabila in pozive, naj pomagajo JSZ, kot so prihajali pri zadnjih volitvah v Delavsko zbornico. Slovenska katoliška skupnost ob napadih krščanskih socialistov gotovo raste na zunaj in na znotraj.

Doslednost strokovne politike JSZ. Dr. Pokorn bi rad izlekel korist za krščansko socialistično JSZ iz uvodnika »Slovenca« od 19. 3. 1937, ko je ta opozoril na dejstvo, da so zahtevali krščanski socialisti za vso državo enoten zakon o minimalnih mezdah in bi rad postavil »Slovenca« na laž s citiranjem spomenice JSZ od 8. 9. 1935. Ker nam ne gre za zavijanje resnice, ugotavljamo: Vodstvo JSZ je zahtevalo na seji z dne 8. 9. 1935: »V najkrajšem času je izdati zakon o minimalnih plačah, diferenciranih po teritorijih posameznih delavskih zbornic, na osnovi eksistenčnega minimuma.« Občni zbor »SZ od 7. 6. 1936 pa je sprejel resolucijo: »Občni zbor JSZ zahteva, da se uzakoni zakon o minimalnih mezdah. Minimalne mezde morajo biti enake in veljavne za vso državo ter ugotovljene na temelju eksistenčnega minimuma delavstva, ki ima najvišjo življenjsko raven v državi.« V glasilu JSZ je zapisal dr. Pokorn na vse to dne 11. 3. 1937: »Delavcem določitev minimalnih mezd še nikoli ni koristila.« Ker nam je resnica nad vse ljuba, se ne ženiramo zapisati teh izjav, za katere naj inscenatorji sami odločijo, katera je zanje v resnici merodajna. Čitatelji naj sami presodijo, v koliko se morejo smatrati izjave, ki so vsako leto drugačne, za dokaz demokratičnosti. Za objektivnega človeka

Domače vesti.

Gradbeni minister obiskal Maribor. Za velikonočne praznike se je mudil v Rog. Slatini s svojo družino gradbeni minister dr. Marko Kožul, ki je obiskal Maribor 29. marca in je imel z mariborskim podžupanom Žebotom v hotelu »Orele« važen razgovor o cestnih razmerah na Slov. štajerskem.

Premestitev sreskega načelstva. Sresko načelstvo v Prevaljah se je preselilo v Dravograd in posluje tamkaj od 1. aprila.

Zlatomašnik. V ljubljanski splošni bolnici je umrl g. Janez Kunauer, vpokojeni župnik in zlatomašnik. Rajni je bil 40 let župnik na Golem pri Igu. Pokoj je užival pri šolskih sestrah v Repnjah pri Vodicah.

Zagreb je dobil novega župana v osebi dr. Pejčiča, člana državnega sveta.

Smrt znanega nacionalista. V Mariboru je umrl v 57. letu g. Dr. Ljudevit Pivko, profesor, bivši narodni poslanec in znani nacionalni delavec.

25 letnica zvestega službovanja. 25 letnico zvestega službovanja v Cirilovi tiskarni je obhajal g. faktor Brunon Rotter. Naše čestitke!

Od Drave naplavljeni utopljeni. V Zg. Vižingri pri Marenbergu je naplavila Drava truplo utopljenca, ki ga je najbrž — po obleki sodeč — prinesla iz Avstrije. Utopljenec je 20—30 let star, 170 cm visok, plavalas, okroglega obraza, sivih oči in ima zdrave zobe, ušesa zelo majhna, nizko čelo, usta normalna. Oblečen je bil v rujavo-sive pumparice z belimi nogavicami in brez čevljev, v zelen pulover brez rokavov ter rumeno srajco iz boljšega platna. Identiteta se dosedaj ni dala ugotoviti. — V občini Križovljani v Medžimurju je naplavila Drava kar dva utopljenca, moškega in ženskega. Žena je stara kakih 35 let, visoka 155 cm, oblečena v črno tenko obleko z velikimi rdečimi rožami, ima zdrave zobe in dolge črne lase. — Moški je izredno majhne postave — 150 cm visok, okrog 60 let star, oblečen v temno suknjo ter modrikasto obleko iz hlačevine. Obe trupli sta bili že napol razpadli ter ni bilo mogoče ugotoviti pri nobenem njegove identitete.

Tovorni avto sunil leseno hišico v Dravo. Ne daleč od Vurmata — Sv. Ožbaltu v Dravski dolini je zadel v nočni temi tovorni avto iz Maribora v ob Dravi stoječo hišico cestnega odbora

s tako silo, da je sunek odtrgal kočico in jo vrvel v Dravo, ki jo je odnesla.

Zabodljaj radi spora pri kartah. V neki krčmi in Sp. Radvanju pri Mariboru sta se spila pri kartah najemniški sin Ivan Brglez in njegov sosed Jožef Malek. V prepiru in ravsu je raztrgal Brglez Maleku obleko. Radi tega je oddiral Malek po bodelo, pričakal je Brgleza na njegovem domačem dvorišču in ga je vprico domačih zabodel dvakrat v prsa pod srcem. Hudo ranjenega Brgleza so spravili v mariborsko bolnico, Maleka so orožniki zaprli.

Vlom v občinsko blagajno. Na Velki ob severni meji je bilo vlomljeno v občinsko blagajno in je odnesel še neznan storilec 2409 Din.

Žrtve neprevidnega velikonočnega streljanja. Za velikonočne praznike so se zatekli v mariborsko bolnico 4 ranjenci kot žrtve neprevidnega streljanja. V Slivnici pri Mariboru se je razpočil topič 39 letnemu poljskemu delavcu Zemljiču in ga je poškodoval po obrazu in levi roki. — V Sevnici ob Dravi se je užgalo pol kg smodnika in je dobil 15 letni posestniški sin Ivan Urbas hude opekline po obrazu in desni roki. — Pri Sv. Trojici v Slov. gor. je hotel izvrtati nabit možnar 28 letni slikarski pomočnik Ludvik Ledinek. Pri neprevidnem vrtnanju je naboj eksplodiral in je odneslo slikarju dva prsta na levi in poleg stoteje 10 letno posestniško hčerko Marijo Školce so drobci naboja ranili na čelu in na levem očesu.

Bela smrt v hribih. Zadnji petek so se odpeljali z avtomobilom iz Maribora v Logarjevo dolino štiri smučarji. Iz doline so se povzpeli v Frišaufov dom na Okrešlju. Tej skupini se je pridružila Hermina Brix, žena graškega profesorja. Družba je prebila velikonočne praznike na Okrešlju in se je podala na velikonočni ponedeljek opoldne proti dolini. V trenutku, ko je šla skupina preko brvi nad padcem Savinje, se je sprožil snežni plaz in zgrmel v prepad. Štirje člani mariborske družbe so se še pravočasno ognili plazu z odkokom za drevesa. Gračanka pa je odnesel sneg 60 m globoko in jo pokopal pod seboj. Smučarji, ki so ušli smrti, so skušali ponesrečeni tovarišici priskočiti na pomoč, a je bilo izključeno, ker so se plazovi neprestano množili. V torek zjutraj se je odpravila iz Celja

— Vi prodajate!... Fontenėj!... vi?

— Rekel sem ti, da sedi, ti pa si vstal. Sedi in poslušaj. Nisem je dal naprodaj, ampak prodajam jo, to ni eno in isto. Celo prodal sem jo... Ne moti me!

— Toda, oče, ne morem, da vas ne bi prekinil: to ni prav!

Mihael je bil bled in roke so stiskale mizo.

— Ni prav! Kaj bom postal jaz?

— V resnici, to je vprašanje. Pričakoval sem ga. Kmalu se povrneva k njemu. Toda poslušaj me... Poslušaj me vendar! In ne prebdejavaj več! Ali je to mož, s komur govorim, ali otrok?

Moški glas je odgovoril in celo okno je zatrepotalo pod pritiskom besede.

— Otrok, moj oče, otrok, ki trpi in ki je že radi vas mnogo trpel!

Bil je izmučen in ne da bi izkričal vse svoje gorje se je Mihael naslonil na naslonjač in sklonil glavo.

Bil je otrok, ki je trpel in mož, ki je molčal.

Gospod Meksimé je vzel iz žepa monokel brez vrvice, vzel ga je vedno, pri razpravljanju, kadar je rabil kak izvinek ali trenutek odloga. Očesne mišice so se oklenile stekla, desno oko je ostalo široko odprto in obraz starega plemiča je bil popolnoma izoblikovan. Zadržana ironija, elegantna vljudnost in diplomatsko preziranje, v katerem se je kazala plemenska izkušnja. Pod človekom — poveljnikom se je prikazal drug človek, ki je bil sicer redkokdaj poklican v življenje, a se je takrat izživel popolnoma.

— Moj dragi, je rekel s hoteno počasnostjo, to sodiš, kar je pred teboj. To v življenju moti. Radi starih vzrokov sem v tem položaju. Moj oče je zapustil dolgo. Na fontenėjki zemlji so vknjižbe.

— To vem.

— Ti to veš, toda misli si, da so dolgovi moji. Ne, ne: podedoval sem jih... In potem drugič, tvoja mati... ko sem jo poročil je bila brez bogastva.

— Se tega spominjate?

— Tebe tega spominjam, ker, da se točno izrazim, razsipnosti ji ne morem očitati, zgledal bi kakor neotesanec; niti ji ne morem odreči denarja, kadar reče zanj. In zanj reče mnogokrat. Živiva neprijetno življenje. Družba naju zadržuje. Reči hočem, da me zadržuje po tvoji materi. In družba ne izpusti.

General je udaril z levo roko po svežnju listin.

— Glej, moji računi. V tričetrt leta sem uničen... Ne kriči! Ne dvigaj rok!... Dejstvo je!... Tudi jaz imam svoj delež pri tem. Ti bom povedal... Tisoč stvari bi si mislil, če se ne bi obtožil.

— Ne, dovolj je.

— Misli bi na igro, pa bi se motil. Plačal sem tu in tam poročniku dolgo, ali podoficirske, toda ne igram pa ne. Igra ne spada v moje življenje. Ženske? Zelo malo.

— Prosim vas. Ne zahtevam od vas tajnosti.

— Jaz ti jih povem. Ah, moj dragi, izpovejva se do dna, saj enkrat, jaz ti povem vse... Katera je bila moja velika osebna potrošnja? Morem odgovoriti, služba kralju ali domovini, kar je eno in isto; polkovnikova miza, polkovnikovi lovi, generalovi sprejemi, skrivne podpore družinam revnih oficirjev, služba, kariera, breme. Razsipen v službi, to je tradicija pri Meksiméjevih. Takoj se rušijo.

— In umro.

— Ne. Ostane mi plača in nekaj rent, najpotrebnejše za življenje.

René Bazin

19

Žito poganja.

Roman.

Po stoštiriinpetdeseti izdaji prevedel Viktor Čokan.

Štirje sprehajalci so zavili okoli ograjenega prostora in se vračali v grad po drevedu, ki se je vzpenjal po pobočju hriba, šel med skupinami hrastov in se spuščal proti Vokréz. Govorili so o kmetijstvu, živinoreji, lovu. Gospod Meksimé je bil raztresen. Pred grajskim hodnikom se je poslovil od svojih gostiteljev. Njegova resnost je nasprotovala njegovi navadi, da je bil pri odhodu živahen z neko vzvišeno in čestokrat duhovito prisrčnostjo.

Na povratku sta bila tiho. V Fontnėj je pričakoval generala lesni trgovca, kateremu je dal letne poseke. Uredil je z njim račune, vzel obljubljeno vsoto, ostal je nekaj časa sam in proti peti uri je pozvonil slugi.

— Povejte gospodu grofu, da ga čakam v kadihnicah.

Kadilnica je bila prostrana soba, prevlečena z zelenim damastom, z jedilnico je zavzemala južni del gradu. Dvoje oken se je odpiralo proti gozdu, dvoje proti cesti in proti poljem, ki so se stopnjema dvigala proti trgu. Tukaj je bil general pri oknu, odkoder je prihajala pojemaajoča dnevna svetloba. Ko je vstopil Mihael je sedel pri mizi, ki je bila obložena z akti in pismi.

— Sedi, moj prijatelj, o važni stvari ti moram govoriti.

Mladi mož je sedel z obrazom proti svetlobi.

— Mihael, Fontenėj prodajam!

so samo dokaz izpreminjajoče se strokovne politike, kar pa dvomimo, da bi bilo v čast katerikoli strokovni organizaciji, kot ji tudi ne morejo biti v slavo skoki v načelnih ideoloških pogledih.

Pojdite pred sodbo članstva!

Od nekaterih grafičarjev smo prejeli:

Če psu na rep stopiš zacvili! In zacvilila je tudi gospoda okoli vodstva ljubljanske organizacije grafičarjev, ko je izšla okrožnica, v kateri se je navajalo o neki pogodbi, ki sta pokazali »nesebičnost« gotovih funkcionarjev v — pravi luči.

Zacvilila je gospoda — in se zatekla v Zagreb. In seveda — gliha vkup štrih — lop po »izdajalcih«, ki so iznesli te pogodbe med članstvo. Kaj je bolj enostavno, kot obrniti pozornost od sebe s tem, da opozoriš na tretjega. Vprašanje nastane: Ali je s tem, da so omenjene pogodbe iznesli izključeni in odpadli člani in ne organizirano članstvo, krivda prizadetih kaj manjša? Ali omenjeno dejstvo na stvari sami kaj izpremeni? Mi pravimo — ne! Nasprotno celo trdimo, da bi se vsakdo od organiziranih članov, ki bi pokazal toliko poguma, izpostavil več ali manj skritim neprijetnostim od strani vodstva podružnice — in je zato že bolj umestno, da so zadevo iznesli ljudje, ki niso več odvisni od vodstva v organizaciji!

Prav zanimiva je enostranska ideologija te gospode: Disciplina je temelj organizacije. Socialnost in demokracijo pa lahko vrag vzame. Delavska organizacija teh priveskov ne potrebuje — dovolj je, če se nahajajo na reklamni tabli! In pod vodstvom te oboževane discipline je dovoljeno, da eden samo seje — drugi pa le žanje. Kdor pa s tem ni zadovoljen, je nediscipliniran in zapeljan, zato takoj »Opozorilo« na »disciplino«. V resnici sijajna logika!

Gospodje v Zagrebu bi mnogo pametneje storili, ko bi mesto zmerjanja — raje objektivno raziskali, koliko je resnice v vsebini okrožnice o pogodbah, ter omenjena gospoda, ki sta imela prevelik apetit — postavili na hladno, kot se to godi v vseh drugih poštenih organizacijah.

In strah pred »bombami« — ta je šele zanimiv. Kako lepo se gospoda zavaruje pred vsem: karkoli naj še iznese kdo od teh ljudi — v imenu discipline je vse nerresnica. Ali! »Disciplina za vsako ceno« — je poceni fraza. Saj smo jo že tolikokrat slišali, da nam postaja že kar ogabna. Toda oni, ki to frazo rabijo za pouk drugim — so predvsem dolžni, da se sami po njej ravnaajo. Če bi se sami po njej ravnali, bi izostalo marsikaj, kar povzroča vročo kri!

Interesantno na celi stvari je tudi to, da se v omenjenem »Upozorenju« broj 9 »Grafičnega radnika« z dne 21. marca predbaciva nekim organiziranim članom, da »nasedajo izključenim članom« — medtem, ko na drugi strani vodstvo ljubljanske organizacije — samo naseda tudi izključenemu članu! V tem slučaju pa so seveda informacije tega člana popolnoma »verodostojne« in je tudi vsa zadeva vključena v disciplino v redu.

Za vojsko je treba troje: denar, denar in zopet denar. Za red v ljubljanski organizaciji SGRJ pa tudi troje: metla, metla in zopet metla!

Nam se očita, da razbijamo organizacijo, da odrekamo brezposelnim in invalidom podpore — in še druge slične neslanoosti, ki jim v obrambi za stolčke prihajajo prav.

Toda vsaka stvar ima dva konca. Izjavljamo, da nihče od nas nima namena razbijati organizacijo. S svojim uporom nismo imeli namena udariti po organizaciji — udarili smo le proti metodam te organizacije — proti šepajoči pravici te organizacije — proti laži-socialnosti te organizacije v nadi, da pomagamo zrušiti gospodo, ki ne pripusti demokracije v organizaciji in ki slednjo izrablja v svoje osebne namene.

Še manj pa smo imeli namena udariti po podporah invalidom in brezposelnim. Z našim izstopom ali — »izključenjem«, kakor že gospoda želi — smo želeli le »s kolom namigniti, da tako ne gre več dalje« — in da bo treba razmere v organizaciji razčistiti in krivce raznih afer poklicati resno na odgovornost, — če se hoče bodočnost organizacije uspešno zagotoviti. Naj se gospoda okoli vodstva kar sama prime za nos! Nič ne ruši bolj organizacije, kot lahko miselno gospodarstvo, lahko miselne akcije (skrahirani predlanski štrajk), lahko miselne finančne transakcije in pa preveč korit. Ko bi se denar, ki je bil vložen v te lahko miselnosti, porabil za podpore invalidom in brezposelnim, ki bi stali gmotno in moralno drugače kot stoje. Ne bi jim bilo treba gmotno in moralno propadati, kot je to danes žalostna resnica.

In v tem slučaju bi tudi »Grafični radnik« polnil svoje stolpce z bolj objektivnimi in pametnimi članki, kot sta »Disciplina je temelj organizacije« in »Upozorenje« (glej »Graf. radnik« str. 9 z dne 21. marca).

H koncu še pribijamo! Kaka opozicija v ljubljanski podružnici graf. delavstva nima z nami prav nobenega stika. Če smo razposlali okrožnico o pogodbah, smo to storili na lastno pest z namenom, da predstavimo ljudi, ki so govorili tako, delali pa drugače — v pravo luč.

Na naslov teh ljudi pa tole:

Pogumno in pošteno je, stopiti pred članstvo — ne pred peščico ljudi, t. zv. »delegatski zbor« — in priznati krivdo ter izvajati posledice iz tega priznanja — ne pa skrivati se za krilo centrale in z raznimi frazami (o izključenih elementih) in procedurami kot je mašinerija delegatskega občnega zbora, izbegavati — sodbi članstva.

»Izključeni« in odpadli člani.

Vprašanja poljedelskega delavstva.

Povojna agrarna reforma je morala rešiti v vzhodni Evropi, v katero spada tudi naša država, tri naloge: socialno, gospodarsko in narodno. V socialnem oziru naj bi se odpravile razlike med posedujočimi ter poljskimi delavci, v gospodarskem naj bi se kmetijstvo dvignilo, v narodnostnem pa naj bi pomagala domačemu narodnemu elementu. Toda dočim je agrarna reforma

več ali manj izpolnjevala zadnji dve nalogi, je pa temeljito zanemarjala prvo, to je socialno. Sedaj, ko je agrarna reforma končana, se lahko reče, da se je z njo okoristilo v vzhodni Evropi okrog 2 in pol milijona kmečkih malih posestnikov.

Agrarna reforma je bila izvršena po načelu agrarne demokracije, to je obvarovano in izvedeno je bilo načelo male posesti. Z revolucionarnim dejanjem od zgoraj so bila razlašena veleposestva — po večini proti mali odškodnini — in s tem so države postavile nov branik proti prodiranju boljševiskih idej iz boljševiske Rusije, ker je bil z razdelitvijo veleposestev odstranjen velik del nezadovoljstva. Agrarna reforma, izvedena v tej smeri, pa je žalibog dokazala, da ta način reševanja kmečkega oziroma boljševiskega vprašanja ne more prinese popolnoma zadovoljivih rezultatov. S tem, da so bili poljedelski delavci po ogromni večini izločeni iz agrarne reforme in njenih dobrot, se je pojavila nova klica nezadovoljstva.

Poljedelski delavci pri agrarni reformi niso bili vzeti v obzir povsod enako. V Čehoslovski je dobilo zemljo 25% bivših delavcev, ostali so dobili druge službe ali pa odškodnino. Poljska država je dala zemljo 40% delavcev, Estonka pa 12%, dočim je Letonska popolnoma prezrla delavstvo. Še največ so prejeli od agrarne reforme delavci v Litvi, kjer je bilo od 100.000 agrarnih interesentov 60.000 delavcev. V Rumuniji je ostalo po končani agrarni reformi še 400.000 poljedelskih delavcev brez zemlje. V Jugoslaviji je bilo organiziranih do leta 1935 novih kmečkih gospodarstev okrog 35.000, toda samo v Vojvodini je ostalo še vedno okrog 100.000 poljedelskih delavcev brez zemlje.

Agrarna reforma ni rešila kmečkega vprašanja niti glede onih, ki so od nje nekaj prejeli. Tisoči poljedelskih delavcev, ki pa niso prejeli ničesar, so nam dokaz, da agrarno vprašanje, vprašanje zemlje, še ni rešeno, temveč da se nahaja na poti do končne rešitve, ki bo morala biti prava.

Pri nas ni ostalo brez imetja na tisoče poljskih delavcev samo v Vojvodini, temveč jih imamo na tisoče tudi v Sloveniji, največ po ozemlju vzhodne Štajerske in v Slovenski krajini. Vsi ti tisoči danes silijo v mesto in iščejo zaposlitve v obrti in industriji. To samo zato, ker je njihovo življenje na zemlji tako slabo, da si žele boljšeje življenja. Nekateri se morajo podajati s trebuhom za kruhom v tuje dežele, Francijo in Nemčijo. Zemlja ima do vsakogar svojo moč. Vsak človek jo ljubi in rad obdeluje. Tudi poljedelski delavec. Samo sad njegovega truda je znatno šibkejši kot pa sad truda kmečkega posestnika. Saj mora občutiti kmetijski delavec, da mu zemlja ne daje, česar potrebuje, in da mu ni dobra mati. On ji služi z dušo in srcem, njegov delež pa je tako skopo odmerjen. Prej ali slej pa pride tudi čas, ko mora vzeti od nje slovo in poiskati novo ped zemlje, da si na njej služi skromen kruhek.

Krščansko načelo zahteva, da imej vsakdo lastnino, od katere živi. Tudi poljedelsko delavstvo ima to pravico. Zato ima tudi pravico zahtevati zase lastništvo zemlje, da postane gospod na zemlji, ki jo obdeluje in more tako v še večji meri biti koristen član naroda in družbo ohranjujoč

činitelj. To je ideal. Postranska stvar pa je, kako priti do tega ideala. Če imamo opravka z gozdnim veleposestvom, bi bilo pač nespametno zahtevati, naj se ta gozd razdeli na posameznike, ker tako razdeljen gozd ne bi donasal toliko, kolikor donša kot gozdna gospodarska zaokrožena enota.

Podpredsednik Strokovne zveze poljedelskega delavstva.

Še to in ono.

V sušaškem pristaniku se je vršila stavka, ki se je končala z uspehom. Mezde se povišajo za 25%, uvede se osemurni delavnik, nadurno delo se plača s 50% poviškom, nedeljsko pa s 100%.

Po letošnjem proračunu prosvetnega ministrstva pride na novo upravne in šolske stavbe v Beogradu 43.3, v Zagrebu 20, v Ljubljani pa samo dva milijona Din. Za Beograd je torej določenih skoraj 22 krat več, kakor za Ljubljano. (»Slovenijec«.)

Veliko tovarno za predelovanje oljnatih rastlin grade v Pančevu.

Nogometno prvenstvo je za velikonočne praznike tako v ligi, kakor v podvezah počivalo, pač pa so se vršili v nekaterih mestih večji turnirji, pri katerih so sodelovala tudi inozemska moštva. Taki turnirji so bili v Mariboru, v Zagrebu in v Beogradu. V Mariboru je priredil turnir SK Rapid, ki je povabil v goste enega najmočnejših avstrijskih nogometnih klubov in sicer SK Kapfenberg. Na velikonočno nedeljo sta igrala v turnirju SK Železnica in ISSK Maribor 5:0 za železnica, SK Rapid in SK Kapfenberg pa neodločeno 4:4. V ponedeljek Maribor ni nastopil v tekmi z Rapidom ter se je vršila nato samo tekma Kapfenberga proti Železnici. Avstrijci so zmagali z rezultatom 4:1 ter postali s tem zmagovalci turnirja. V Zagrebu so imeli v gosteh dunajski prvorazredni profesionalni klub Admiru. V nedeljo se je vršila tekma med reprezentanco Zagreba in Admiru, ki jo je Admiru zgubila s 4:1. Naslednjega dne je Gradjanski premagal Admiru s 4:0. V Beogradu so imeli kar dva inozemska gosta: prvorazredno profesionalno moštvo kluba Föbus iz Budimpešte in graški klub FC. Belgrijski klub Jedinstvo je igral s Föbusom 2:2, BASK je porazil FC 2:0, drugi dan pa Jugoslavija - FC 5:2, BSK - Föbus 3:3, Jugoslavija - BASK 5:2. V Splitu so imeli v gosteh nogometno moštvo kluba FC 13 iz Sofije, ki je igralo s Hajdukom neodločeno 1:1.

Smučarske tekme so se za velikonočne praznike vršile na Planici v prireditvi SK Ilirije in v Plasah nad Sušakom. V Planici je bila tekma v smučskem teku na 12 km ter v skokih. Teka na 12 km so se udeležili naši najboljši reprezentanti. Smoleju se je posrečilo, da se je re-vanžiral Knapu za poraz pri nedavnem državnem prvenstvu na 50 km. Smolej je prišel prvi na cilj v času 1:03.27. Knap pa je bil drugi v času 1:10.52. Tretji je bil Mrak. Sledile so tekme v skakanju, ki se je vršilo zaradi preobilice snega na mali skakalnici. Prvi je bil Novšak, ki je dosegel najdaljše in najlepše skoke. — Na gorovju Plase nad Sušakom, kjer imajo sedaj veliko snega, so se vršile tekme v smuku, katerih so se udeležili sami Zagrebčani. Zmago pa jim je odnesel Mariborčan Zoran Mušić, ki študira v Zagrebu ter nastopa sedaj za zagrebske klube. Progo 1800 m je prevozil v času 1:31.

Pohištvo, stolce, posteljino, tapetniške izdelke, linolej, preproge, zavese, odeje, otomane, madrace, žične vložke, železne postelje, žimo, volno, vato in afrik kupite najceneje samo pri FRANJO NOVAK, Maribor, Vetrinjska 7 in Koroška 8.

V.

Prošnja za pomilostitev.

Mihael je še v isti noči pisal materi dolgo pismo, ki ga je zaključil s kriki bolesti, ki je, ko je bil papir popisan s krepko pisavo, pojenjavala, postajala pro-seca in obupna. Prebral je pismo še enkrat in dodal še ta pripis: »Ne odgovarjajte, premislite vse, kar sem vam pisal, v nekaj dneh vas bom prišel objet, vas prosit za odgovor ter se vam zahvalit.«

V prvem aprilskem tednu upanje ni prenehalo rasti. Sledilo je Mihaelu preko polj, kajti bilo je treba hiteti iz enega konca posestva do drugega. Prahali so; sejali koruzo, rdečo in sladko deteljo; na višini vzdolž fontenejske ceste so začeli kositi prva jutra zelene rži, poleg Voškega ribnika so vlačili po novem travniku in povsod po starih travnikih je bilo treba paziti na številne jarke, kanale, prekope, ki jih je voda napolnila in katerih bregovi so se že krasili s šopi mete, bedrenca in trobelice. Vlada je preplavljala bregove, zemlja se je razpirala; psi so ponoči tulili nad mimo hodečimi živalmi; vranar si je nadel slamnik; na nekem konopljišču so opazili napol zdravega Gilberta Klokéja, ki se je zopet veselil dela in kopal le z eno roko; dekleta, ki so čuvala krove, so imele, ko so odzdravljale, blesk v očeh. Kako človek ne bi upal? »Če bom mogel pripraviti mater, ko bo rekla da, da bi prišla za tri dni v Fontenáj, se bo izboljšalo. Umetnica je, in predvsem dobra je; usmili se bo mene in posestva, ki ga imamo že troje stoletij in fontenajskih prebivalcev, ki niso ravno najboljši, pa bi bili slabši, če bi nas ne bilo tu. Dal ji bom odlog, če ga hoče, da zapusti Pariz in pride sem: sredi poletja, sredi jeseni... Prišla bo!«

(Dalje sledi)

— In jaz, kaj ostane meni? Prosim za zavarovalno mesto, kajne? Z vašimi odnosi in s svojim imenom, bi najbrže uspel. »Graf Mihael Meksimé, zavarovalniški podpreglednik.« To bi bilo lepo, kajne? Ne morem se obvladati, oče, da vas ne bi obsojal! Pustili ste me, da sem se pripravljaj za stan, dali ste mi slutiti, da je bilo Fontenáj moje imetje in moje življenje in po petletnem naporu je vse tako nepričakovano uničeno, to je napaka, grozna napaka.

— Najprej je rana. In nato, to je hitro rečeno, napaka. Prej bi bila nesreča. Ne čutim, da bi mi vest kaj očitala.

— Meni, da.

— Vedno isti! Pretiravaš zapovedi božje, moj prijatelj. Dovolj jih je osem.

— Deset, moj oče.

— Že lahko. Nobena pa ne brani prodati svoje zemlje. Sicer pa mi je Žakmén obljubil popolno tajnost, celo napram hčerki; dogovorila sva se, da jaz lahko prekličem svojo besedo do konca leta, on pa je v vsakem slučaju vezan, če jaz hočem. Kdo kaj ve? Lahko pridem na koncu leta sem...

— Nihče razen upnikov ne bo prišel. In še enkrat vam rečem: kaj boste v teh razvalinah storili z menoj? Šestindvajset let sem star. Kmet sem. Kaj mi predlagate?

— Eno samo stvar: pridi živeti z materjo in z menoj.

— V Pariz?

— Seveda.

— Da bi tam ničesar ne delal? Hvala. Vajen sem dela. Ne sprejemem. Ne morem sprejeti.

Gospod Meksimé je spustil monokel. Bil je gajnen, v zadregi in na skrivaj ponižen. S konci prstov

je obrisal soparo iz oken in pogledal proti cesti, kakor če bi prihajal voz. Toda bila je le gluha samota. Tema je spajala travnike, polja, meje in poznala se je le meja med temno zemljo in nebom, kjer je še utripalo nekaj svetlobe. Rekel je, ne da bi se obrnil, z ne več tako ponosnim glasom:

— Kaj hočeš, v tem trenutku ti ne morem nuditi boljšega. Najhuje med razvalinami je to, da je človek prisiljen, da jih prizna. Danes sem to dvakrat storil.

Nekaj minut sta gospod Meksimé in Mihael molčala. Razmišljala sta, gradila sta načrte pa so se drug za drugim rušili, dviganje misli, očitkov, brez-koristnih vprašanj, obupnih tožba, vse to je nadaljevalo v dušah prekinjen pogovor. Solze, sedaj je bil njih čut, da prideko po jezi in ironiji, so se začele dvigati iz globine teh močnih src. Toda ni bilo treba, da bi jih kdo le slutil. Vsa preteklost je to branila, Mihaelov naslanjač se je zganil v temi, general je mislil, da bo sin začel znova pretresati. Mihael se je dvignil, vprašal je z umirjenim, skoro s svojim običajnim glasom:

— Mislite, da bi mati hotela živeti tukaj? Samo dve leti še imate do upokojitve... Očuvati bomo grad in nekaj zemlje...

Troje besed je bilo odgovor gospoda Meksiméja: — Moj ubogi prijatelj!

Eden izmed dveh je odšel iz sobe. Nihče ga ni zadrževal. Drugi je ostal pri delovni mizi, toda pozabil je, skoro do večerje, da bi mu prinesli luč.

Ob sedmih je sobni sluga prišel povedat, da je večerja pripravljena in da gospoda grofa ne bo.

Naslednji dan, takoj zjutraj, se je general odpravil v Pariz.